

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa Centrum [...] w H.

przeciwko E. R.

o zapłatę ,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 grudnia 2014 r.,

na skutek skargi pozwanej o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia od wyroku Sądu Rejonowego w J.

z dnia 26 kwietnia 2012 r., sygn. akt IV P [...],

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2012 r. Sąd Rejonowy w J. IV Wydział Pracy, po rozpoznaniu sprawy z powództwa Centrum [...] w H. przeciwko E. R. o zapłatę, zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 19.896,02 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 lutego 2011 r. do dnia zapłaty (pkt I wyroku), a także kwotę 995,00 zł tytułem zwrotu opłaty stosunkowej od pozwu oraz kwotę 2.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt II wyroku).

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem tego prawomocnego wyroku pozwana zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego: 1/ § 6 ust. 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych (Dz.U. Nr 103, poz. 472 ze zm.) „przez ich błędną wykładnię i

niewłaściwe zastosowanie, powodujące niezgodność zaskarżonego wyroku z prawem i wyrządzenie pozwanej szkody”, 2/ art. 84 k.p. przez jego bezzasadne niezastosowanie „powodujące niezgodność zaskarżonego wyroku z prawem i wyrządzenie pozwanej szkody”. Szkoda poniesiona przez skarżącą na skutek wydania zaskarżonego wyroku wynosi 33.065,86 zł, ponieważ taką kwotę komornik sądowy wyegzekwował 15 i 30 stycznia 2013 r. oraz 12 lutego 2013 r. z rachunku bankowego pozwanej, co stanowi całą należność główną zasądzoną wyrokiem z odsetkami i kosztami procesu oraz kosztami egzekucji. W ocenie skarżącej, wzruszenie zaskarżonego wyroku „nie było możliwe w drodze apelacji, z uwagi na niezawinione przekroczenie przez pozwaną terminu na złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku, jak również na złożenie apelacji wprost. Nie jest obecnie możliwe zaskarżenie tego wyroku w drodze innych środków prawnych, z uwagi na przekroczenie przez pozwaną terminu na złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku bądź na złożenie apelacji wprost, jak również z uwagi na brak możliwości złożenia skargi kasacyjnej (jest to wyrok I instancji) oraz brak możliwości złożenia skargi o wznowienie postępowania, z uwagi na brak określonych art. 401 kpc, 401¹ kpc, 403 kpc oraz 404 kpc podstaw do złożenia takiej skargi”. Dlatego skarżąca wniosła o stwierdzenie niezgodności zaskarżonego wyroku z § 6 ust. 2 w związku z § 9 ust. 2 powołanego w podstawach skargi rozporządzenia oraz z art. 84 k.p., a także o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że co do zasady skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest niedopuszczalna, jeżeli w sprawie strona miała możliwość zaskarżenia wyroku apelacją, skargą kasacyjną, skargą o wznowienie postępowania lub mogła skorzystać z innego środka, np. wniosku o przywrócenie terminu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 stycznia 2006 r., II CNP 2/06, OSNC 2006, Nr 6, poz. 112, także z dnia 12 maja 2011 r., II BU 10/10, LEX nr 863955). Od tego unormowania ustawodawca wprowadził wyjątek unormowany w art. 424¹ §

2 k.p.c., który jako *lex specialis* nie podlega wykładni rozszerzającej, ale restrykcyjnej wykładni gramatyczno-celowościowej. Według tej regulacji prawnej, skarga przysługuje także - w wyjątkowych wypadkach - od prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, chociaż strony nie skorzystały z przysługujących im środków prawnych, jeżeli niezgodność orzeczenia z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie orzeczenia w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych. Ta szczególna (wyjątkowa) regulacja prawna o możliwości zaskarżania w tym nadzwyczajnym trybie prawomocnego wyroku sądu pierwszej instancji uzależnia zatem dopuszczalność wniesienia i przyjęcia do rozpoznania skargi „na bezprawność” od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: 1/ istnienia wyjątkowego wypadku, który uniemożliwił wniesienie zwykłego środka odwoławczego lub środka zaskarżenia, 2/ występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela.

W odniesieniu do pierwszego warunku w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że wyjątkowe wypadki, o których stanowi art. 424¹ § 2 k.p.c., odnoszą się również do przyczyn nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej „zwykłych” środków zaskarżenia. Także te przyczyny muszą mieć również charakter nadzwyczajny (wyjątkowy) w znaczeniu obiektywnym, co wymaga wskazania nadzwyczajnych okoliczności, które obiektywnie uniemożliwiły stronie skarżącej wniesienie zwykłego środka zaskarżenia, zamiast okoliczności subiektywnych, zależnych lub wynikających z woli, zaniedbań lub zaniechań strony skarżącej. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, skarżąca powinna zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługujących zwykłych środków zaskarżenia nastąpiło z wyjątkowych przyczyn o charakterze siły wyższej, choroby, katastrofy, klęski żywiołowej lub innych nadzwyczajnych okoliczności leżących po stronie osób trzecich, które obiektywnie uniemożliwiły stronie wniesienie zwykłego środka zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006 nr 6, poz. 113; z 29

listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepublikowane; z 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008, Nr 4, poz. 114; czy z 10 sierpnia 2010 r., II CNP 38/10, LEX nr 603890).

Wniesiona skarga nie wskazała tego typu okoliczności, gdyż odwołała się do obarczającej skarżącą nieznajomości obowiązujących przepisów prawa. Tymczasem nieznajomość prawa nie jest wyjątkową okolicznością, która mogłaby usprawiedliwiać zaniechanie lub przekroczenie terminów do dokonywania istotnych czynności procesowych. Przeciwnie nieznajomość prawa szkodzi (*ignorantia iuris nocet*), zwłaszcza że z lektury orzeczeń wydanych w związku z uchybieniem przez skarżącą terminów i możliwości skorzystania z apelacyjnego zaskarżenia wynikało oczywiście obarczające skarżącą niepodejmowanie kierowanych, pod wskazanym adresem dla doręczeń, prawidłowych zawiadomień o terminie rozprawy, na której zapadł zaskarżony wyrok, które zostały pozostawione w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia (art. 139 § 1 i 2 k.p.c.), a ponadto ewidentny brak należytego, choćby telefonicznego zainteresowania przebiegiem postępowania w sprawie życiowo istotnej dla skarżącej. Sądy *meriti* mogły i oceniły te okoliczności jako obiektywnie zależne i obarczające skarżącą jako osobę wykształconą, będącą lekarzem i „z pewnością osobą zaradną w sprawach życiowych”, z czego wynikało zawinione i spóźnione powzięcie wiadomości o wydanym wyroku „z kilkumiesięcznym opóźnieniem”. Takie zależne od skarżącej okoliczności przekreślają jej subiektywne przekonanie, że z przyczyn rzekomo nadzwyczajnych nie mogła skorzystać ze zwykłego środka zaskarżenia (apelacji).

Ponadto skarżąca powoływała się na naruszenie zasady ochrony wynagrodzenia za pracę, w tym art. 84-91 k.p. Tymczasem taki zarzut mógłby być uznany (kwalifikowany) jako naruszenie podstaw porządku prawnego wyłącznie w niezbędnym połączeniu lub nawiązaniu co najmniej do adekwatnej tego typu podstawowej zasady prawa pracy (art. 13 k.p.) oraz systemowego i konstytucyjnego porządku prawnego. Oznaczało to, iż powołanie wskazanych w skardze przepisów prawa pracy o wynagradzaniu za pracę jako wyjątkowych podstaw zaskarżenia prawomocnego wyroku Sądu pierwszej instancji nie spełniało konstrukcyjnego wymagania wykazania i uzasadnienia, że zaskarżony nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia (skargą o stwierdzenie niezgodności

prawem) prawomocny wyrok Sądu pierwszej instancji w sposób kwalifikowany naruszał podstawową zasadę prawa pracy w sposób niemożliwy do pogodzenia z całym porządkiem (systemem) prawnym oraz konstytucyjną wolnością dysponowania prawem własności (wynagrodzeniem za pracę), przysługującym człowiekowi i obywatelowi, zwłaszcza że do zaskarżonego wyroku nie zostało sporządzone uzasadnienie. Ponadto autor skargi nie wskazał podstaw ani nie sformułował wniosku o zobowiązanie Sądu pierwszej instancji do sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Mając na uwadze łącznie wyżej opisane konstrukcyjne wady i braki wniesionej skargi Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

[aw]